Kirjallinen kysymys KK 57/2019 vp

Mikko Kärnä kesk

Kirjallinen kysymys saamelaiskäräjien toiminnasta

Eduskunnan puhemiehelle

Saamelaiskäräjät on Suomen saamelaisten korkein poliittinen elin. Sen toimintaa ohjaa ensisijassa saamelaiskäräjälaki, jossa säädetään myös siitä, kuka on saamelainen ja saa äänestää saamelaiskäräjävaaleissa. Saamelaiskäräjien vaaliluetteloon merkitsemisestä ja siitä poistamisesta vastaa saamelaiskäräjien vaalilautakunta, joka on poliittisesti valittu elin.

Suomessa on kiistelty saamelaisuuden määritelmästä pitkään, eikä saamelaiskäräjien vaalilautakunta ole aina noudattanut toiminnassaan lakia, vaan merkintöjä vaaliluetteloon on tehty mielivaltaisesti. Viimeisenä valitusviranomaisena asiassa toimii korkein hallinto-oikeus. Vuosina 2011 ja 2015 KHO:n päätöksellä vaaliluetteloon merkittiin 97 saamelaista, joita poliittisesti valittu vaalilautakunta ei ollut kelpuuttanutkaan, vaikka he täyttävät saamelaiskäräjälain 3 §:n kriteerit saamelaisuudesta. Joukossa on myös tapauksia, joissa esimerkiksi yksi sisaruksista on kelvannut vaaliluetteloon, mutta toinen ei.

Tilanne on jo pitkään ollut absurdi ja saamelaiskäräjien vaalilautakunnan toimintaa voisi verrata siihen, että maan istuva hallitus päättäisi, kuka seuraavissa vaaleissa saa äänestää. Saamelaiskäräjien hallituksen toiminnan laittomuus on todennettavissa KHO:n päätöksistä. Nyt vaalilautakunta on kuitenkin mennyt toiminnassaan vieläkin pidemmälle. Syksyn 2019 saamelaiskäräjävaaleihin valmistautuessaan se on poistanut vaaliluettelosta ainakin suurimman osan KHO:n päätöksellä sinne merkityistä. Tätä asiaa on perusteltu YK:n ihmisoikeuskomitean kannanotoilla. Kuitenkin YK:n rotusyrjinnän poistamista koskeva komitea on antanut tässä asiassa täysin päinvastaisen kannanoton. Kysymys on vastaavasta elimestä kuin ihmisoikeuskomitea. Asiassa ei ole mahdollista lähteä siitä, että vedotaan pelkästään sellaiseen kannanottoon, joka tukee määrätynsisältöisiä poliittisia tavoitteita.

Nyt vaaliluettelosta poistettujen joukossa on saamelaiskäräjillä parhaillaan istuvia saamelaispoliitikkoja, jotka ovat saaneet kansaltaan mandaatin, mutta joiden oikeus asettua ehdolle ja äänestää estetään. Tämä on räikeässä ristiriidassa nk. oikeusvaltioperiaatteen kanssa. Tilanne muistuttaa valitettavan paljon politiikkaa, jota harjoitetaan totalitaristisissa valtioissa. Mitään näistä edellä mainituista toimenpiteistä ei ole käsitelty saamelaiskäräjien yleiskokouksessa, jossa on 21 jäsentä. Osa saamelaiskäräjien jäsenistä ja saamelaisista vastustaa tällaista politiikkaa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 57/2019 vp

Mihin toimenpiteisiin oikeusministeriö ryhtyy, että saamelaiskäräjät saadaan noudattamaan lakia ja ihmisoikeuksia,

mitä hallitus aikoo tehdä, että vuoden 2019 saamelaiskäräjävaalit, joilla ei ole vaalilautakunnan päätöksen jälkeen enää legitimiteettiä, uusitaan nopealla aikataululla ja asianmukaisella ehdokasasettelulla ja

aikooko hallitus katkaista saamelaiskäräjien rahoituksen, koska sen nykyinen poliittinen enemmistö on toiminnallaan osoittanut, ettei sillä ole aikomustakaan noudattaa toiminnassaan siitä annettuja säädöksiä ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä?

Helsingissä 25.7.2019

Mikko Kärnä kesk